

Чорна А. Г.

старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СИСТЕМА ПРАВОВИХ АКТІВ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

В сучасних умовах Україна опинилася перед викликом не лише збереження власної української національної державності. Наразі стоїть надважливе та важке завдання – повернення життя і відновлення суверенітету України на деокупованих територіях. Криміногенна ситуація на деокупованих територіях ускладнюється через бойові дії, мінування територій, перебування тут окупаційних військ, які скоювали військові і воєнні злочини. Зауважимо, що деокуповані території треба розрізняти на основі того, як довго ці території і населені пункти перебували в окупації і наскільки сильно постраждали населені пункти внаслідок бойових дій. Існують населені пункти, які повністю знищені і навряд туди найближчим часом повернеться життя навіть після завершення війни (Вугледар, Мар'їнка та інші населені пункти). Але разом із відновленням української влади усе ж до громадян України повертається така важлива річ, як надання виконавчою владою України державних послуг, в нашому випадку – відновлення надання поліцейських послуг (серед завдань поліції є надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності [6]).

Важливим аспектом відновлення надання поліцейських послуг є формування ефективної системи нормативно-правових актів, які регулюватимуть таку діяльність, оскільки Національна поліція діє виключно згідно з тим обсягом прав і повноважень, які зазначені в законодавчих та підзаконних актах. Якщо говорити про побудову і класифікацію в такій системі актів, то дослідники розробили чималу кількість різних критеріїв класифікації нормативно-правових актів, наприклад, за характером волевиявлення державних органів; за галузями права; за суб'єктами нормотворчості; за територіальним принципом; за юридичною силою тощо [1, с. 35–40].

Якщо розглядати систему класифікації, запропоновану Д. Примаченком, систему правових актів, які забезпечують регулювання діяльності Національної поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням на деокупованих територіях, можна поділити наступним чином: 1) акти, що

містять норми про загальні засади організації і побудови системи органу влади, його завдання та функції (наприклад, Закон «Про Національну поліцію»); 2) акти, що визначають правовий статус, компетенцію конкретних структурних підрозділів органу влади (ті акти, які визначають повноваження підрозділів поліції, які займаються запобіганням кримінальних правопорушень); 3) типові акти, що визначають порядок реалізації повноважень органу влади; 4) акти, що делегують окремі повноваження інших органів виконавчої влади конкретному органу влади [4]. Ми вважаємо запропоновану Л. Гончар класифікацію достатньо зручною для побудови системи актів, які забезпечують регулювання діяльності Національної поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням на деокупованих територіях: це акти вищих органів влади; наступними йдуть акти центральних органів виконавчої влади, а саме Міністерства внутрішніх справ; третю групу складають акти Національної поліції та її структурних підрозділів (накази тощо) [2, С. 43–44].

Водночас акти можна поділити на національного законодавства та міжнародні правові акти, за юридичною силою тощо. Акти можна поділити також на такі, що містять норми про загальні засади діяльності Національної поліції щодо запобігання правопорушенням (Закони «Про Національну поліцію», «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю», підзаконні акти, наприклад, наказ МВС України «Про затвердження Положення про підрозділи поліції особливого призначення» тощо); і такі, що стосуються діяльності Національної поліції щодо запобігання правопорушень саме на деокупованих територіях (до таких, наприклад, можна віднести План дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, де перед Національною поліцією ставиться пріоритет серед першочергових завдань на деокупованих територіях [3, с. 62; 5]).

Отже існують різноманітні підходи до класифікації системи нормативно-правових актів, що можна застосувати до класифікації тих актів, які забезпечують регулювання діяльності Національної поліції щодо запобігання кримінальним правопорушенням на деокупованих територіях. Так, можна виокремити систему законодавчих та підзаконних актів, які визначають основи діяльності поліції щодо запобігання правопорушенням (не лише кримінальним), а також акти, що визначають особливості діяльності на деокупованих територіях Національної поліції загалом і щодо запобігання кримінальним правопорушенням.

Список використаних джерел:

1. Вилегжаніна М. В. Класифікаційний аналіз нормативно-правових актів. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2011. № 1. С. 35–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2011_1_6.
2. Гончар Л. Я. Аналіз основних критеріїв класифікації нормативно-правових актів, що визначають правові засади організації діяльності адміністративних судів. *Право і*

Безпека. 2016. № 4. С. 41–46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_4_9

3. Ішенко І. Правові засади діяльності Національної поліції України щодо реалізації превентивної функції держави та місце серед них адміністративно-правового регулювання. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*: тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 61–61.

4. Приймаченко Д. В. Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.0. Дніпропетровськ, 2007. 469 с.

5. Про затвердження плану дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1219-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennia-planu-dii-orhaniv-vykonavchoi-a1219r>

6. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

Чорна А. Г.

старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Шеремет К. В.

Курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки включають в себе дії, які призводять до загрози життю, здоров'ю, майну та загальному добробуту громадян. Це може охоплювати такі правопорушення, як тероризм, правопорушення проти громадського порядку, кіберзлочинність та інші види, що порушують норми безпеки суспільства.

Визначення чинників, що сприяють виникненню таких правопорушень, допомагає розробити стратегії їх запобігання. Серед таких факторів можна визначити соціальні, економічні та політичні небезпеки, а також недостатність системи правосуддя та відсутність ефективного контролю за обігом зброї.

Основними сферами, які підпадають під гарантування громадської